

Národná stratégia pre otvorenú vedu SR

2021 – 2028

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Jitka Dobbersteinová

Národná stratégia pre otvorenú vedu 2021 – 2028

je prvý dlhodobý strategický dokument, ktorý predstavuje implementáciu princípov otvorenej vedy do slovenského vedeckého ekosystému. Hlavným cieľom je usmerniť rozvoj v tejto oblasti a určiť implementácii otvorenej vedy v SR pevný základ, na ktorom bude možné otvorenú vedu ďalej budovať.

Národná stratégia pre otvorenú vedu: definície otvorenej vedy (OV)

Podstatou OV je sprístupniť verejnosti primárne výstupy výskumu financované z verejných zdrojov – publikácie a dáta – v digitálnom formáte bez obmedzení alebo s minimálnymi obmedzeniami.

(Steinerová J. (2017): Otvorená veda a informačné správanie vedcov v SR)

Dôležitým aspektom je využitie verejných licencií – umožňujú nielen pristupovať k výsledkom vedy ale aj ich opätovne používať bez konfliktu s právami duševného vlastníctva.

Otvorená veda je systémová zmena, ktorá vedie k efektívnejšie vede cestou otvoreného a kolaboratívneho vytvárania a zdieľania poznatkov a dát najrýchlejšie, ako je možné v rámci výskumného procesu, komunikácie a zdieľania výsledkov.... Prináša nové spôsoby financovania, hodnotenia a odmeňovania výskumných pracovníkov... Zefektívňuje vedu prostredníctvom lepšieho zdieľania zdrojov, zvyšovania transparentnosti a reagovania na potreby spoločnosti.

(Európska komisia (2019): Open Science)

Otvorená veda v Európe

- EK už od r. 2012 presadzuje otvorený model vedy a výskumu a odporúča členským štátom formulovať a zaviesť národné stratégie pre OV
- tieto ciele sa prejavili aj v dotačných podmienkach rámcových programov Horizont 2020 a Horizont Európa: EK plne podporuje otvorenú vedu ako *modus operandi* európskej vedy
- V roku 2017: 27 krajín v európskom výskumnom priestore má implementovanú stratégiu otvorenej vedy/otvoreného prístupu približne 1/3, veľká časť je v procese prípravy

- Krajiny s prijatou stratégiou
- Krajiny v procese tvorby stratégie

Národná stratégia pre otvorenú vedu: cieľové skupiny

- Výskumní pracovníci
- Výskumné inštitúcie
- Poskytovatelia finančnej podpory pre výskum a vývoj
- Podnikateľský sektor,
- Vláda a výkonná moc,
- Základné a stredné školstvo,
- Knižnice, archívy, múzeá a galérie
- Vydavatelia vedeckých publikácií,
- Správcovia repozitárov a akademického informačného systému,
- Verejnosť

Národná stratégia pre otvorenú vedu: strategické oblasti

DEVÄŤ PRIORITNÝCH STRATEGICKÝCH OBLASTÍ:

stanovujú základné smerovanie rozvoja otvorenej vedy v SR v období 2021 – 2028

1. Otvorený prístup k publikáciám financovaným z verejných zdrojov a/alebo vo verejnom záujme,
2. Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom,
3. Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu,
4. Systém financovania otvorenej vedy,
5. Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy,
6. Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát,
7. Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy,
8. Hodnotenie výskumu a vývoja v súlade s princípmi otvorenej vedy,
9. Podpora rozvoja občianskej vedy.

Národná stratégia pre otvorenú vedu: implementácia

Akčné plány pre otvorenú vedu (AP 2021-2022)

1. Iniciačné kroky
2. **Otvorený prístup k publikáciám financovaným z verejných zdrojov a/alebo vo verejnom záujme:** APC analýza, zverejňovanie záverečných VŠ prác,
3. **Otvorený prístup k vedeckým dátam a doplňujúcim materiálom:** metodika pre tvorbu inštitucionálnych politík, zavedenie plánu manažovania vedeckých dát,
3. **Technická infraštruktúra pre otvorenú vedu:** metodika pre tvorbu inštitucionálnych repozitárov,
4. **Systém financovania otvorenej vedy:** „publish and read“ zmluvy, fond
5. **Ochrana práv duševného vlastníctva v kontexte otvorenej vedy:** podpora implementácie verejných licencií,
6. **Podpora využívania existujúcich otvorených IT nástrojov a otvorených dát:** analýza,
7. **Vzdelávanie v oblasti otvorenej vedy:** kurzy,
8. **Hodnotenie výskumu a vývoja v súlade s princípmi otvorenej vedy,**
9. **Podpora rozvoja občianskej vedy.**

Kde je otvorená veda v Horizonte Európa?

Otvorený prístup k vedeckým publikáciám

Otvorený prístup k vedeckým dátam

Správa vedeckých dát, princípy FAIR

Odporúčané:

- Povinný. Preferencia: zelený otvorený prístup (repozitáre a úložiská). Zlatý otvorený prístup – hybridné OA časopisy nie sú refundovateľné.
- Povinný (v kontexte podmienok ochrany duševného vlastníctva).
- Povinný. Data Management Plan.
- okamžitý OA v prípade verejnej núdze
- účasť v otvorenom recenznom konaní
- včasné zdieľanie výskumu (predregistrácia, preprinty)
- zapojenie občianskej spoločnosti do výskumu

Kontaktná kancelária pre otvorený prístup: koordinačný a metodický orgán pre otvorenú vedu na národnej úrovni

National Open Access Desk (NOAD) v rámci európskej organizácie OpenAIRE

Národný referenčný bod k otvorenej vede pre Európsku komisiu

Člen asociácie EOSC (European Open Science Cloud)

http://otvorenaveda.cvtisr.sk

isr.sk

cvtisr.sk

Home

OTVORENÁ VEDA ▾

OPEN ACCESS PUBLIKOVANIE ▾

KURZY

WEBINÁRE

PODUJATIA

FAQ

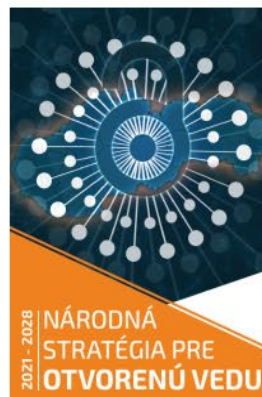
NA STIAHNUTIE ▾

Webinäre o otvorenej vede

Aktuality

Pozrite si najnovšie aktuality z oblasti otvorenej vedy.

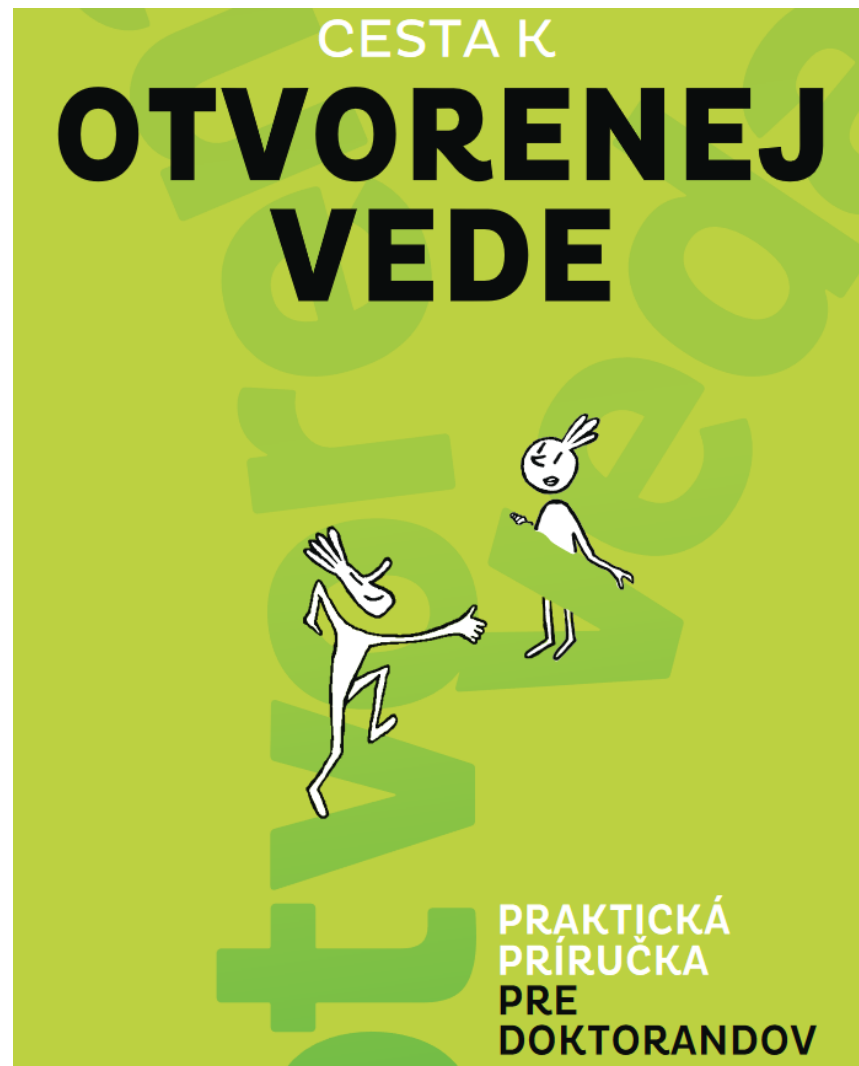
Národná stratégia pre otvorenú vedu/National Strategy for Open Science

Spolu s národnou stratégiou pre otvorenú vedu na roky 2021-2028 bol vytvorený aj Akčný plán na roky 2021-2028. Cieľom akčného plánu je...

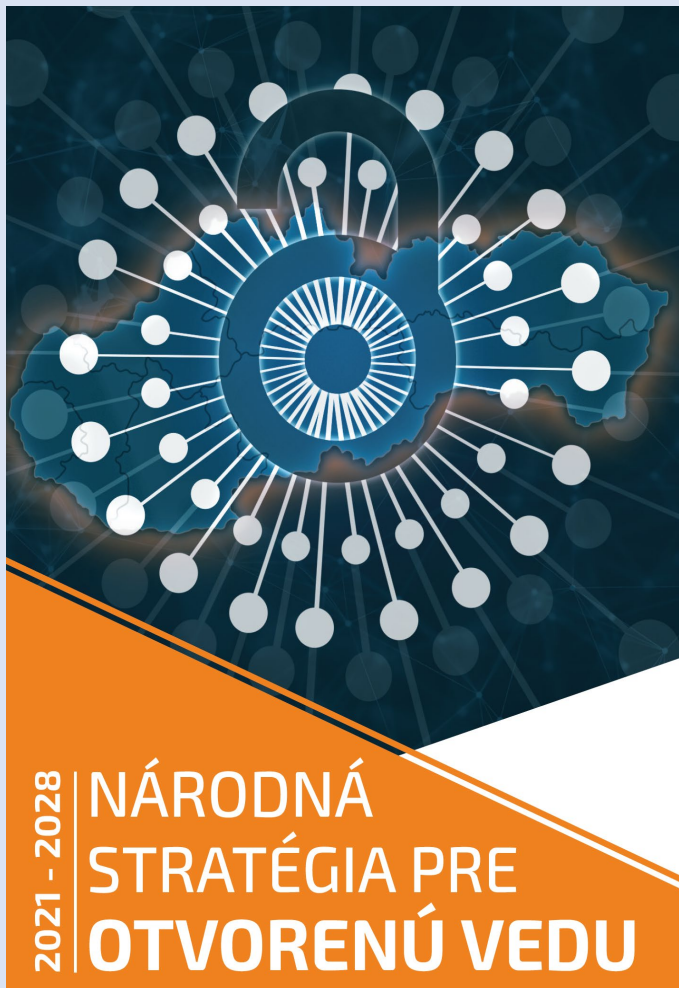

OpenAIRE

Slovensko participovalo na projekte OpenAIRE od roku 2008. V roku 2018 sa projekt transformoval na pozíkovú organizáciu...

Ďakujem za pozornosť.

Oddelenie podpory otvorenej vedy a výskumu

Lamačská cesta 8/A, 81104 Bratislava

kontakt: otvorenaveda@cvtisr.sk